

GORZOWSKIE

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

DIECEZJI

GORZOWSKIEJ

**ORGAN URZĘDOWY
KURII BISKUPIEJ**

M A R Z E C

1965

GORZOWSKIE WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

Organ Urzędowy Kurii Biskupiej

600-9412/3

Rok 9

Gorzów — marzec 1965 r.

Nr 3

STOLICA APOSTOLSKA

AKT ODDANIA SIĘ NAJŚW. MARYI PANNIE I ODPUSTY,

SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA

OFFICIUM DE INDULGENTIIS

BEATISSIME PATER,

STEPHANUS Card. WYSZYŃSKI, Archiepiscopus Varsaviensis humiliter petit Indulgentias quae sequuntur: 1. **Partialem** a christifidelibus Ditionis Poloniae saltem corde contrito lucranda:

a) **quinque annorum** quoties infra relata orationem devote recitaverint; b) **septem annorum** si eandem recitationem quolibet anni sabbato peregerint; 2. **Plenariam**, suetis conditionibus, ab ipsis semel in mense acquirendam, si quotidie per integrum mensem eandem recitationem iteraverint.

Et Deus, etc.

Oratio ad Beatam Mariam Virginem

O Maria, Virgo Immaculata, Mater Dei, offero tibi corpus et animam meam, omnes orationes et opera mea, prosperitates et dolores: id totum quidquid habeo vel possideo. Animo libentissimo me tibi trado in mancipium tui amoris ac tuae prorsus voluntati me submitto, ut vita mea uti digneris in hominum salutem et adiutorium Sanctae Ecclesiae, cuius es Mater, Omnia abhinc Tecum et per Te ac propter Te facere intendo. Scio me propriis viribus meis nihil valere. Tu vero omnia potes, quae Filio tuo placent, atque semper et ubique vincis. Fac igitur, fidelium Auxiliatrix, ut mea familia et paroecia cunctaque patria mea verum sint regnum tuum et Filii tui. Amen.

Die 28 Decembris 1964

SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA benigne annuit pro gratia iuxta preces **ad septennium**. Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

(—) Fernandus Cardinalis Cento
Paenitentiarius Maior

(—) J. Sessolo
Regens

L.S.

Przekład polski

(Tekst zaaprobowany przez św. Penitencjarię)

AKT CAŁKOWITEGO ODDANIA SIĘ NAJSWIĘTSZEJ MRAII PANNIE

Matko Boża, Niepokalana Maryjo, Tobie poświęcam ciało i duszę moją, wszystkie modlitwy i prace, radości i cierpienia, wszystko czym jestem i co posiadam. Ochotnym sercem oddaję się Tobie w niewolę miłości.

Pozostawiam Ci zupełną swobodę posługiwania się mną dla zbawienia ludzi i ku pomocy Kościołowi świętemu, którego jesteś Matką.

Chcę oddać wszystko czynić z Tobą, przez Ciebie i dla Ciebie. Wiem, że własnymi siłami niczego nie dokonam. Ty zaś wszystko możesz, co jest wolą Twego Syna, i zawsze zwyciężasz. Spraw więc, Wspomożycielko wiernych, by moja rodzina, parafia i cała Ojczyzna były rzeczywistym Królestwem Twego Syna i Twoim. Amen.

ŚW. KONGREGACJA OBRZĘDÓW

INSTRUKCJA O NALEŻYTYM WYKONYWANIU KONSTYTUCJI O LITURGII ŚWIĘTEJ

W s t ę p

I. Charakter niniejszej Instrukcji

1. Do pierwocin Powszechnego Soboru Watykańskiego słusznie zalicza się Konstytucję o Liturgii świętej, ona bowiem kieruje najwznioślejszą częścią działalności Kościoła, ona też tym obfitsze przyniesie owoce, im głębiej w autentycznego jej ducha wnika duszpasterze i wierni, i z im lepszą wolą wprowadzą ją w życie.

2. Rada, którą Ojciec św. Paweł VI ustanowił Pismem Apostolskim Sacram Liturgiam dla wykonywania Konstytucji o Liturgii św., powierzone sobie zadanie z zapałem już rozpoczęła zarówno w celu ścisłego wypełnienia poleceń tegoż Pisma Apostolskiego jak też interpretacji i wykonywania tych dokumentów.

3. Ponieważ ważną jest rzeczą, aby już od początku te dokumenty wszędzie należycie były stosowane, po usunięciu wątpliwości co do ich interpretacji, Rada z polecenia Ojca Świętego przygotowała niniejszą Instrukcję, która jasniej określa zadanie Konferencji biskupów w dziedzinie liturgicznej, zadania te, we wspomnianych wyżej dokumentach ujęte ogólnikowo, Instrukcja ściślej wyjaśnia, wreszcie zezwala albo też postanawia, aby niektóre rzeczy już obecnie, zanim nastąpi reforma ksiąg liturgicznych, były wprowadzone w życie.

II. Zwrócenie uwagi na niektóre zasady.

4. Oznaczenie rzeczy, które już teraz powinny wejść w życie ma doprowadzić do tego, aby liturgia stale coraz doskonalej odpowiadała duchowi Soboru, co do czynnego uczestnictwa wiernych.

Ponadto ogólne odnowienie Liturgii świętej lepiej przyjmą wierni, jeżeli stopniowo i etapami będzie ono przeprowadzone, oraz jeżeli duszpasterze przedstawiają je i wyjaśniają w odpowiedniej katechezie.

5. Najpierw jednak wszyscy powinni dojść do przekonania, że Konstytucja II Soboru Watykańskiego o Liturgii świętej nie zamierza zmie-

niać jedynie form i tekstów liturgicznych, lecz raczej spowodować takie uświadomienie wiernych i taką działalność duszpasterską, dla których Liturgia święta byłaby szczytem i źródłem (por. Konst. art. 10). Zmiany bowiem już do Liturgii św. wprowadzone i te, które jeszcze nastąpią, do tego właśnie zmierzają celu.

6. W Liturgii ześrodkowana działalność duszpasterska usilnie powinna zdążyć do tego, żeby misterium paschalne wyrażało się w życiu, to mianowicie misterium, w którym wcielony Syn Boży, stawszy się posłusznym aż do śmierci krzyżowej, w Zmartwychwstaniu i Wniebowstąpieniu tak został wywyższony, aby On sam życia Bożego udzielał światu i aby ludzie — przez to życie obumarli dla grzechu a upodobnieni do Chrystusa — „już nie dla siebie żyli, lecz dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał” (2 Kor. 5,15).

To właśnie dokonuje się przez wiarę i sakramenty wiary, czyli przede wszystkim przez chrzest św. (por. Konst. art. 6) i Najświętsze Misterium Eucharystii (por. Konst. art. 47), wokół którego skupiają się pozostałe sakramenty i sakramentalia (por. Konst. art. 6) oraz krąg tych obchodów, w którym rozwija się paschalne Misterium Chrystusa w Kościele w ciągu roku (por. Konst. art. 102-107).

7. I dlatego, chociaż Liturgia nie wyczerpuje całej działalności Kościoła (por. Konst. art. 9), trzeba jednak bardzo się starać, aby czynności duszpasterskie należycie wiązały się z Liturgią św. i aby jednocześnie duszpasterska praca liturgiczna była wykonywana nie osobno i niezależnie, lecz w ściślejszej łączności z innymi czynnościami pasterskimi.

Konieczna jest zwłaszcza wewnętrzna łączność między Liturgią a katechezą, nauczaniem religii i kaznodziejstwem.

III. Spodziewane stąd owoce.

8. Z tego więc względu biskupi oraz ich w kapłaństwie pomocnicy niech sobie coraz bardziej cenią swój urząd duszpasterski, w całości skupiony wokół Liturgii. W ten sposób wierni ofiście czerpać będą życie Boże z doskonałego uczestnictwa w obchodach świętych, a stawszy się zaczynem Chrystusowym oraz solą ziemi, zwiastować je będą i przelewać na innych.

Rozdział I.

NIKTÓRE NORMY OGÓLNE

I. O stosowaniu niektórych norm.

9. Normy praktyczne, znajdujące się w Konstytucji czy też w niniejszej Instrukcji, jak również wszystko to, co przez Instrukcję już obecnie, jeszcze przed reformą ksiąg liturgicznych, jest dozwolone albo postanowione, chociaż odnoszą się tylko do obrządku rzymskiego, mogą być jednak stosowane także w innych obrządkach łacińskich, zgodnie z przepisami prawa.

10. Wszystko to, co niniejsza Instrukcja zleca kompetentnej terytorialnej władzy kościelnej, tylko przez tę władzę drogą należytych dekretów może i powinno być doprowadzone do skutku.

W poszczególnych zaś wypadkach należy określić czas i okoliczności, od których zaczynają obowiązywać niniejsze dekryty, a przedtem wyznaczyć zawsze odpowiedni okres odroczenia prawa, aby tymczasem wierni mogli się z nimi zapoznać i przygotować do ich wykonania.

II. Liturgiczne wychowanie alumnów (do art. 15, 16 i 18 konst.)

11. Co dotyczy liturgicznego wychowania alumnów:

- a) na wydziałach teologicznych należy utworzyć katedrę Liturgii, aby wszyscy alumni otrzymali należytą wiedzę liturgiczną; w seminariach zaś i zakonnych domach studiów niech ordynariusze miejscowi i zwierzchnia władza zakonna jak najrychlej postarają się o specjalnego należącego przygotowanego profesora Liturgii;
- b) profesorowie, którzy mają uczyć Liturgii św., niech jak najrychlej odpowiednio się przygotowują stosownie do art. 15 Konstytucji;
- c) co do dalszego uświadczenia liturgicznego duchownych zwłaszcza już pracujących w winnicy Pańskiej, należy tworzyć, stosownie do potrzeb, duszpasterskie instytuty liturgiczne.

12. Nauka Liturgii ma trwać przez odpowiedni przeciąg czasu, który ustali kompetentna władza w programie studiów, należy ją podawać według właściwej metody, stosownie do art. 16 Konstytucji.

13. Funkcje liturgiczne powinny się spełniać możliwie najdoskonalej, a więc:

- a) przepisy należy starannie przestrzegać i ceremonie godnie wykonywać pod czujnym nadzorem moderatorów i po uprzednim przeciwieństwie, które jest konieczne;
- b) alumni powinni często spełniać przysługujące im na mocy święceń funkcje liturgiczne: diakona, subdiakona, akolity, lektora, a oprócz tego komentatora i kantora;
- c) kościoły i kaplice, sprzęt liturgiczny w ogólności i szaty liturgiczne — niech mają charakter autentycznej sztuki chrześcijańskiej, także dzisiejszej.

III. Liturgiczna formacja życia duchowego alumnów (do art. 17 Konst.)

14. Aby kleryków zaprawiać do uczestnictwa w obchodach liturgicznych i czerpania z nich życia duchowego, którego później mają innym udzielać, Konstytucję o Liturgii św. należy w całej pełni wprowadzić w życie seminariów i zakonnych domów studiów, stosownie do wskazań dokumentów Stolicy Apostolskiej, przy czym wszyscy moderatorzy i profesorowie jednomyślnie i jednoznacznie mają się do tego przyczyniać. Odpowiednie zaś wprowadzanie do Liturgii św. należy przeprowadzać przez polecanie traktujących o Liturgii dzieł — zwłaszcza pod względem teologicznym i duchowym — w które biblioteka powinna być dobrze zaopatrzona; następnie przez rozmyślanie i konferencje, które należy czerpać przede wszystkim ze źródeł Pisma św. i Liturgii (por. Konst. art. 35, 2); i przez wspólne praktykowanie tradycyjnych zwyczajów życia chrześcijańskiego z uwzględnieniem różnych okresów roku liturgicznego.

15. Eucharystię, jako ośrodek całego życia duchowego, należy celebrować codziennie używając najwłaściwszych sposobów, możliwie najlepiej odpowiadających warunkom uczestników (por. Konst. art. 19).

W niedzielę zaś oraz inne większe święta Msza św. powinna być śpiewana przy udziale wszystkich domowników, z homilią i, o ile to możliwe, z Komunią Sakramentalną wszystkich niekapłanów. Kapłani zaś, jeżeli pożytek wiernych nie wymaga, by osobiście odprawiali, zwłaszcza w uroczyste święta — mogą koncelebrować, gdy tylko nowy obrzęd koncelebry będzie ogłoszony.

Jest rzeczą właściwą, aby przynajmniej w uroczyste święta alumni uczestniczyli w Eucharystii, celebrowanej w kościele katedralnym przez biskupa (por. Konst. art. 41).

16. Jest bardzo stosowne aby alumni, nawet nie obowiązani do modlitwy brewiarzowej, codziennie wspólnie odmawiali lub śpiewali: rano laudesy jako modlitwy poranne, wieczorem zaś nieszpory jako modlitwy wieczorne, albo też kompletę na zakończenie dnia. O ile to możliwe, niech i moderatorzy uczestniczą w tym wspólnym odmawianiu. Poza tym alumnom święceń wyższych należy dać dostateczną ilość czasu w porządku dnia, aby mogli odmówić godziny brewiarzowej.

Wypada, by przynajmniej w większe święta alumni, stosownie do okoliczności, śpiewali nieszpory w kościele katedralnym.

17. Praktyki pobożne, ustalone zwyczajami albo prawami danego miejsca lub instytutu, mają być w należyтым poszanowaniu. Trzeba jednak uważać, aby zwłaszcza wtedy, gdy się odbywają wspólnie, odpowiadały Liturgii św. stosownie do art. 13 Konstytucji i aby uwzględniała okresy roku liturgicznego.

IV. Liturgiczna formacja członków dążących do doskonałości

18. To, co w poprzednich artykułach było powiedziane o liturgicznej formacji życia duchowego alumnów, należy stosować także do członków — czy to męskich czy żeńskich instytutów dążących do doskonałości.

V. Liturgiczne wychowanie wiernych (do art. 19 Kons.)

19. Duszpasterze powinni dołożyć starań, aby przepis Konstytucji o liturgicznym wychowaniu wiernych oraz ich czynnym uczestnictwie zarówno wewnętrznym jak i zewnętrznym, „zależnie od ich wieku, warunków, rodzaju życia i stopnia kultury religijnej” (Konst. art. 19), wykonywać starannie i cierpliwie. Zwłaszcza zaś niech się troszczą o liturgiczne wychowanie i czynne uczestnictwo członków świeckich stowarzyszeń religijnych, ponieważ ich zadaniem jest ściślejsze uczestniczenie w życiu Kościoła i niesienie pomocy duszpasterzom także w pielęgnowaniu życia liturgicznego w parafii (por. Konst. art. 42).

VI. Władza kompetentna w dziedzinie liturgicznej (do art. 22 Konst.)

20. Kierownictwo Liturgią św. należy do władzy kościelnej, dlatego nikt inny nie może w tej sprawie postępować według swego upodobania — często ze szkodą samej Liturgii oraz jej odnowienia, które ma być dokonane przez należyłą władzę.

21. Do Stolicy Apostolskiej należy reformowanie i zatwierdzanie ogólnych ksiąg liturgicznych, urządzanie Liturgii św. w tym co się odnosi do Kościoła Powszechnego, badanie oraz potwierdzanie akt i postanowień władzy terytorialnej, wreszcie przyjmowanie propozycji i próśb tejże władzy terytorialnej.

22. Do biskupa należy kierowanie Liturgią w obrębie jego diecezji według norm i ducha Konstytucji o Liturgii św. jak również dekretów Stolicy Apostolskiej i kompetentnej władzy terytorialnej.

23. Przez różnego rodzaju terytorialne Konferencje biskupów, do których należy kierowanie sprawami liturgicznymi na mocy art. 22 § 2 Konstytucji, tymczasowo należy rozumieć:

a) albo Konferencję wszystkich biskupów danego narodu, stosownie do Pisma Apostolskiego *Sacram Liturgiæ*, n.X;

- b) albo prawnie już ustanowioną Konferencję biskupów, czy też biskupów oraz innych ordynariuszy miejscowych większej liczby narodów;
- c) albo też Konferencję, która za zgodą Stolicy Apostolskiej ma się utworzyć z biskupów, czy też z biskupów i innych ordynariuszy większej liczby narodów, zwłaszcza jeżeli w poszczególnych narodach biskupów jest tak mało, że lepiej będzie gdy się zgromadzą z różnych narodów tego samego języka i tej samej kultury.

Jeżeli jednak szczególne warunki miejscowe coś innego doradzają, sprawę należy przedstawić Stolicy Apostolskiej.

24. Na wyżej wymienione konferencje powinno się powoływać:

- a) biskupów rezydencjalnych;
- b) opatów i prałatów udzielnych;
- c) wikariuszów i prefektów apostolskich;
- d) administratorów apostolskich diecezji stałych;
- e) wszystkich pozostałych ordynariuszów miejscowych, wyjąwszy wikariuszów generalnych.

Biskupów koadiutorów i pomocniczych może powoływać przewodniczący za zgodą większości tych, którym przysługuje prawo głosu.

25. Zwołanie Konferencji, wyjąwszy wypadek, gdy w niektórych miejscach na skutek szczególnych okoliczności, prawo inaczej przewiduje, ma się dokonać;

- a) przez danego przewodniczącego, jeżeli chodzi o Konferencje prawnie już utworzone,
- b) przez arcybiskupa albo biskupa, któremu prawnie przysługuje pierwszeństwo stosownie do normy prawnej — w pozostałych wypadkach.

26. Przewodniczący za zgodą Ojców ustala porządek spraw, które mają być rozpatrywane, a samo zgromadzenie otwiera, przenosi, przedłuża, zamyka.

27. Głosowanie wiążące przysługuje wszystkim tym, o których mowa w n. 24, nie wyłączając biskupów koadiutorów i pomocniczych, chyba że dokument powołujący wyraźnie co innego by postanowił.

28. Do uchwalenia prawomocnych dekretów wymagane są dwie trzecie głosów, oddanych w tajnym głosowaniu.

29. Akta kompetentnej władzy terytorialnej mają być przesłane do Stolicy Apostolskiej celem ich zbadania i potwierdzenia, i powinny zawierać następujące dane:

- a) nazwiska wszystkich uczestników Konferencji;
- b) sprawozdanie z przebiegu zgromadzenia;
- c) wyniki głosowania nad poszczególnymi dekretami.

Dwa egzemplarze tych akt, podpisane przez przewodniczącego i sekretarza zgromadzenia oraz zaopatrzone we właściwą pieczęć, należy przesłać do Rady wykonawczej Konstytucji o Liturgii św.

30. Jeżeli zaś chodzi o akta, w których znajdują się dekryty co do użycia i sposobu języka ojczystego w Liturgii, oprócz tego co w numerze poprzedzającym było wyliczone, stosownie do art. 36 § 3 Konstytucji i Pisma Apostolskiego Sacram Liturgiæ n. IX, powinny one jeszcze zawierać:

- a) wykaz poszczególnych tekstów, które mają być wypowiedane w języku ojczystym;

- b) dwa egzemplarze tekstów liturgicznych opracowanych w języku ojczystym, z których jeden będzie zwrócony Konferencji biskupów;
- c) krótka wiadomość o kryteriach, na których opiera się przekład.

31. Dekrety władzy terytorialnej, wymagające zbadania ich oraz potwierdzenia Stolicy Apostolskiej, dopiero wtedy należy ogłaszać i wprowadzać w życie, gdy zostaną zbadane i zatwierdzone przez Stolicę Apostolską.

VII. Funkcje poszczególnych osób w liturgii (do art. 28 Konst.)

32. Tekstów, należących do chóru albo do ludu, a przez nich śpiewanych lub recytowanych, celebrans nie powtarza prywatnie.

33. Podobnie celebrans nie czyta prywatnie tych lekcji, które czyta, lub śpiewa odpowiednia osoba.

VIII. Unikanie względu na osobę (do art. 32 Konst.)

34. Poszczególni biskupi albo, jeżeli to będzie stosowne, Konferencje biskupów regionalne czy narodowe, powinny dbać o to, aby przepis Soboru Świętego, zabraniający względów na osoby prywatne lub warunki społeczne — czy to przy ceremoniach czy przy zewnętrznej wystawności — był wprowadzony w życie na ich terytorium.

35. Zresztą duszpasterze niech nieomieszkają roztropnie i z miłością pracować nad tym, aby w czynnościach liturgicznych, a zwłaszcza w odprawianiu Mszy św., sprawowaniu i udzielaniu sakramentów i sakramentaliów, równość wiernych uwidaczniała się także na zewnątrz, a po za tym unikać nawet pozorów zewnętrznego zysku.

IX. Uproszczenie niektórych obrzędów (do art. 34 Konst.)

36. Aby czynności liturgiczne jaśniały szlachetną prostotą, odpowiadającą duchowi naszych czasów:

- a) ukłony w chorze ze strony celebransa i jego asysty mają być tylko na początku i na końcu czynności św.;
- b) okadzanie duchowieństwa, wyjąwszy odznaczonych godnością biskupią, ma się dokonywać zbiorowo dla każdej strony chóru potrójnym rzutem kadzielnicy;
- c) okadzać należy jedynie ten ołtarz, przy którym odprawia się czynność liturgiczna;
- d) opuszcza się całowanie ręki i przedmiotów podawanych lub odbieranych.

X. Nabożeństwa słowa Bożego (do art. 35, 4 Konst.)

37. W miejscowościach pozbawionych kapłana, gdzie nie ma możliwości celebrowania Mszy św. w dni niedzielne i święta nakazane, należy urządzać nabożeństwa słowa Bożego, stosownie do uznania miejscowego ordynariusza, pod kierunkiem diakona lub nawet człowieka świeckiego, któremu to będzie powierzone.

Sposób urządzania tego nabożeństwa niech się wzoruje na Liturgii słowa we Mszy św.: w języku ojczystym odczytać epistolę i Ewangelię ze Mszy danego dnia, wtrącając śpiewy, zwłaszcza wyjęte z psalmów; przewodniczący, jeżeli jest diakonem niech wygłosi homilię, jeżeli zaś nie jest diakonem, niech odczyta homilię wyznaczoną przez biskupa czy też proboszcza: a całe celebrowanie niech się zakończy modlitwą wspólną czy modlitwą wiernych i modlitwą Pańską.

38. Wypada, aby także nabożeństwa słowa Bożego, urządzone w przeddzień świąt uroczystych, w niektóre ferie Adwentu i W. Postu, jak również w niedziele i święta, miały charakter Liturgii słowa Bożego we Mszy św., chociaż można się w nich ograniczyć do jednego tylko czytania.

Przy większej liczbie czytań tak należy je ułożyć, aby historia Zbawienia łatwiej dała się poznać: czytanie ze Starego Testamentu na ogół niech poprzedza czytanie z Nowego Testamentu, a czytanie Ewangelii niech stanowi punkt szczytowy.

39. Komisje liturgiczne poszczególnych diecezji mają się postarać o wskazanie i dostarczenie odpowiednich pomocy, aby te nabożeństwa odbywały się w sposób godny i pobożny.

XI. Tłumaczenie tekstów liturgicznych (do art. 36 § 3 Konst.)

40. Przy tłumaczeniu tekstów liturgicznych, stosownie do art. 36 § 3, należy zachować co następuje:

- a) przekładów tekstów liturgicznych powinno się dokonywać z liturgicznego tekstu łacińskiego. Przekład perykop biblijnych powinien być zgodny z liturgicznym tekstem łacińskim, przy czym jednak w razie potrzeby wolno opracować go według oryginału lub innego przekładu, który jest jaśniejszy.
- b) Przygotowanie tłumaczenia tekstów liturgicznych należy szczególnie powierzyć Komisji liturgicznej, o której mowa w art. 44 Konst. i w n. 44 niniejszej Instrukcji; Komisji tej w miarę możliwości ma spieszyć z pomocą Instytut Liturgii duszpasterskiej. Jeżeli zaś nie ma takiej Komisji, troskę o tłumaczenie powinno się powierzyć dwom lub trzem biskupom, którzy dobrać sobie osoby — nie wyłączając świeckich — dobrze obznajmione z Pismem św., liturgią, językami biblijnymi i językiem łacińskim, językiem ojczystym jak również znawców sztuki muzycznej; dokładne bowiem tłumaczenie tekstów liturgicznych musi odpowiadać wielu jednocześnie warunkom.
- c) W razie potrzeby należy się porozumieć co do tłumaczenia z biskupami okolic sąsiednich tego samego języka;
- d) W narodach różnojęzycznych powinno się sporządzać przekłady odpowiadające poszczególnym językom i poddać je uważnemu zbadaniu biskupów, do których ta sprawa należy.
- e) Należy dbać o godność ksiąg, z których czyta się ludowi teksty liturgiczne w języku ojczystym, aby sam nawet ich widok pobudzał wiernych do większego uszanowania dla słowa Bożego i rzeczy świętych.

41. W czynnościach liturgicznych, odprawianych przy udziale ludu innego języka, zwłaszcza w obecności gromady emigrantów, parafii personalnej, itp. wolno — za zgodą miejscowego ordynariusza — używać ojczystego języka znanego tym wiernym w takim zakresie i przekładzie, które zatwierdziła kościelna władza terytorialna danego języka.

42. Nowe melodie do tekstów w języku ojczystym, przeznaczone do śpiewu dla celebransa i jego asysty, powinny być zatwierdzone przez kompetentną terytorialną władzę kościelną.

43. Partykularne księgi liturgiczne prawomocnie zatwierdzone przed ogłoszeniem Konstytucji o Liturgii św. oraz indulty do tego udzielone zatrzymują swoją moc — wyjąwszy gdyby były przeciwne Konstytucji — dopóty, dopóki po przeprowadzeniu reformy liturgicznej czy to częściowo czy całkowicie, nie będzie postanowione inaczej.

XII. Komisja liturgiczna Konferencji biskupów (do art. 44 Konst.)

44. Komisję liturgiczną, którą ma ustanowić władza terytorialna, powinno się wybrać, o ile to możliwe, z grona biskupów; albo przynajmniej powinna się ona składać z jednego czy drugiego biskupa z dołączeniem niektórych kapłanów znawców spraw liturgicznych i duszpasterskich, imiennie do tego wyznaczonych.

Wypada, aby członkowie tej Komisji kilkakrotnie w ciągu roku zbierali się razem z jej konsultorami dla wspólnego rozpatrywania zagadnień.

45. Komisji tej władza terytorialna może polecić:

- a) popieranie badań i prób, jakie należy przeprowadzić stosownie do art. 40 § 1 i 2 Konst.;
- b) proponowanie dla całego terytorium inicjatyw, dzięki którym życie liturgiczne i stosowanie Konstytucji o Liturgii św. może się rozwijać;
- c) przygotowanie studiów i pomocy, koniecznych do przeprowadzenia dekretów plenarnej Konferencji biskupów;
- d) kierowanie duszpasterską akcją liturgiczną na całym terytorium, czuwanie nad stosowaniem dekretów plenarnej Konferencji biskupów oraz informowanie Konferencji o tych wszystkich sprawach;
- e) nawiązywanie częstych kontaktów i wspólnych inicjatyw z innymi stowarzyszeniami, które na tym samym terytorium pracują w dziedzinie biblijnej, katechetycznej, duszpasterskiej, muzyki i sztuki kościelnej, jak również z wszelkiego rodzaju religijnymi stowarzyszeniami świeckich.

46. Członkowie Instytutu Liturgii duszpasterskiej jak również powołani do pomocy Komisji liturgicznej znawcy niech nie odmawiają chętnie pomocy poszczególnym biskupom w popieraniu liturgicznej akcji duszpasterskiej na ich terytorium.

XIII. Diecezjalna Komisja liturgiczna (do art. 45 Konst.)

47. Zadaniem diecezjalnej Komisji liturgicznej pod przewodnictwem biskupa jest:

- a) zapoznać się ze stanem działalności duszpasterstwa liturgicznego w diecezji.
- b) dokładnie urzeczywistniać to, co kompetentna władza ustaliła w dziedzinie Liturgii jak również zwracać uwagę na studia oraz inicjatywy, które gdzie indziej dokonują się na tym polu;
- c) poddawać i popierać różne inicjatywy praktyczne, które mogą się przyczynić do postępu Liturgii zwłaszcza zaś gdy chodzi o pomaganie kapłanom, już pracującym w winnicy Pańskiej;
- d) w poszczególnych wypadkach, albo też nawet dla całej diecezji podsuwać odpowiednie i stopniowe plany pracy duszpasterskiej w dziedzinie Liturgii, wskazywać albo też powoływać nadających się ludzi, którzy w tej sprawie mogą przy sposobności dopomagać kapłanom oraz proponować odpowiednie środki czy pomoce;
- e) usilnie zabiegać, aby inicjatywy, podejmowane dla pielegnowania życia liturgicznego w diecezji postępowały naprzód przy jednomyślniej i wzajemnej pomocy innych stowarzyszeń, stosownie do tego, co było powiedziane o Komisji Konferencji biskupów (n. 45 e).

NAJŚWIĘTSZE MISTERIUM EUCHARYSTYCZNE

I. Ordinarium mszalne (do art. 50 Konst.)

48. Zanim całe Ordinarium mszalne będzie zreformowane, już obecnie należy zachować to, co następuje:

- a) Tekstów zmiennych (Proprium), śpiewanych lub recytowanych przez chór albo lud, celebrans nie odmawia prywatnie.
- b) Teksty stałe Mszy św. (Ordinarium) celebrans może śpiewać lub recytować razem z chórem czy też ludem.
- c) W modlitwach u stopni ołtarza na początku Mszy św. opuszcza się psalm 42. Wszystkie zaś modlitwy u stóp ołtarza opuszcza się za każdym razem, gdy bezpośrednio przedtem odbyła się inna czynność liturgiczna.
- d) We Mszy uroczystej subdiakon nie trzyma pateny, która wobec tego pozostaje na ołtarzu.
- e) Modlitwę zwaną sekretą, czyli modlitwą nad darami ofiarnymi, we Mszach śpiewanych należy śpiewać, a w innych odmawiać głośno.
- f) Kończącą doksologię kanonu — od słów „per Ipsum” aż do słów „per omnia saecula saeculorum”. R. Amen włącznie — należy śpiewać albo wypowiadać głośno. Podczas całej doksologii celebrans trzyma hostię nad kielichem nieco podniesionym do góry, pomijając znaki krzyża, a na końcu przyklęka dopiero wtedy, gdy lud odpowie Amen.
- g) We Mszach czytanych Pater noster celebrans może odmawiać razem z ludem w języku ojczystym; we Mszach śpiewanych Pater noster lud może śpiewać razem z celebransem po łacinie, a jeżeli kościelna władza terytorialna tak zarządzi, nawet w języku ojczystym, według melodii zatwierdzonej przez tę władzę.
- h) Modlitwę, która następuje po modlitwie Pańskiej, należy śpiewać lub odmawiać głośno.
- i) Przy udzielaniu Komunii św. trzeba wypowiadać formułę Corpus Christi. Wymawiając te słowa, celebrans podniesioną nieco nad puszką małą hostię ukazuje przyjmującemu, który odpowiada Amen; potem celebrans podaje mu Komunię św. opuszczając jednak znak krzyża.
- j) Opuszcza się ostatnią Ewangelię; modły Leona XIII zostają zniesione.
- k) Wolno celebrować Mszę św. śpiewaną w asyście samego tylko diakona.
- l) W razie potrzeby wolno biskupom odprawiać Mszę św. śpiewaną w taki sam sposób, jak to czynią kapłani.

II. Lekeje i śpiewy między lekejami (do art. 51 Konst.)

49. We Mszach odprawianych przy udziale ludu, epistołę i Ewangelię należy czytać albo śpiewać w kierunku ludu,

- a) we Mszy uroczystej z ambony albo od balustrady,
- b) we Mszy śpiewanej i we Mszy czytanej, jeżeli je śpiewa lub czyta celebrans — czyni to albo od ołtarza, albo z ambony, albo też od balustrady, zależnie od tego co bardziej będzie wskazane; jeżeli zaś ktoś inny będzie czytał albo śpiewał, wówczas z ambony albo też przy balustradzie.

50. We Mszach nie uroczystych wprawdzie, ale odprawianych z udziałem wiernych, lekcje i epistołę razem ze śpiewami, które między nimi występują, może czytać odpowiedni lektor czy też ministrant, podczas gdy celebrans siedzi i słucha; Ewangelię zaś może czytać diakon lub inny kapłan, który przedtem odmawia modlitwę Munda, cor meum, prosi o błogosławieństwo, a na końcu księgę Ewangelii podaje celebransowi do ucałowania.

51. We Mszach śpiewanych, jeżeli lekcje, epistołę i Ewangelię wygłasza się w języku ojczystym, można je po prostu odczytać.

52. Przy czytaniu lub śpiewaniu: lekcji, epistoły, śpiewów, które po nich następują i Ewangelii — tak należy postępować:

- a) we Mszy uroczystej celebrans siedząc słucha lekcji, epistoły i śpiewów, które po nich następują. Po prześpiewaniu albo przeczytaniu epistoły subdiakon udaje się do celebransa i otrzymuje od niego błogosławieństwo. Potem celebrans siedząc sypie kadzidło i błogosławi, a podczas śpiewu Alleluja z werselem — czy też pod koniec innych śpiewów po epistołę — wstaje aby pobłogosławić diakona i stojąc słucha śpiewu Ewangelii, następnie całuje księgę Ewangelii, a po homilii intonuje Credo, jeżeli ono przysięguje formularzowi. Po Credo razem z asystą wraca do ołtarza, jeżeli nie zajdzie potrzeba przewodniczenia modlitwie wiernych.
- b) We Mszach śpiewanych albo czytanych, jeżeli lekcje, epistoła, śpiewy po nich następujące i Ewangelię śpiewa lub czyta osoba, o której była mowa w n. 50, celebrans zachowuje się tak samo jak wyżej (tzw. w punkcie a),
- c) We Mszach śpiewanych albo czytanych, w których sam celebrans będzie śpiewał lub czytał Ewangelię; podczas śpiewu lub recytowania Alleluja i wersełu, albo pod koniec innych śpiewów po epistołę, celebrans staje u stopni ołtarza, głęboko się pochyla, mówi Munda cor meum, a następnie udaje się na ambonę albo do balustrady, aby stamtąd odśpiewać lub odczytać Ewangelię.
- d) Jeżeli zaś we Mszy śpiewanej lub czytanej wszystkie lekcje sam celebrans będzie śpiewał lub czytał z ambony czy też przy balustradzie, wówczas, pozostając na tym samym miejscu czyta w razie potrzeby następujące po lekcjach i epistołę śpiewy; Munda cor meum odmawia zwrócony ku ołtarzowi.

III. Homilia (do art. 52 Konst.)

53. W niedziele i święta nakazane należy głosić homilię we wszystkich Mszach odprawianych przy udziale ludu; wyjątku nie stanowi ani konwentualna Msza śpiewana, ani też pontyfikalna.

W dni zaś nie świąteczne homilię się zaleca w niektóre ferie Adwentu i Wielkiego Postu, jak również przy innych okazjach, gdy wierni licznie zgromadzą się w kościele.

54. Przez homilię, mającą za punkt wyjścia tekst święty, należy rozumieć wyjaśnienie jakiegoś szczegółu z czytań Pisma św. lub innego tekstu, który się wybrało z Ordinarium albo z Proprium we Mszy danego dnia, uwzględniając jednak celebrowanie misterium i szczególne potrzeby słuchaczy.

55. W razie dostarczenia schematów kazań, które mają być głoszone podczas Mszy św. w niektórych okresach roku, należy zachować we-

wewnętrzną ich łączność przynajmniej z głównymi okresami i świętami roku liturgicznego (por. Konst. art. 102—104) czyli z misterium Odkupienia; homilia bowiem stanowi część Liturgii danego dnia.

IV. O modlitwie powszechnej czyli wiernych (do art. 53 Konst.)

56. W miejscowościach, w których już praktykuje się zwyczaj modlitwy powszechnej czyli wiernych przed ofiarowaniem po wezwaniu Oremus — niech ta modlitwa tymczasem odbywa się według formuł istniejących już w poszczególnych okręgach; celebrans będzie kierował tą modlitwą albo z miejsca gdzie siedział, albo od ołtarza, albo z mbony, albo od balustrady.

Intencje czyli wezwania może śpiewać diakon lub kantor, czy też odpowiedni ministrant, przy czym jednak celebransowi zastrzega się słowa wprowadzające i modlitwę końcową, którą zwyczajnie będzie modlitwa Deus refugium nostrum et virtus (por. Mszał rzymski, Modlitwy różne n. 20) albo jakaś inna modlitwa, bardziej odpowiadająca szczególnej potrzebie.

W miejscowościach zaś, gdzie nie ma zwyczaju modlitwy powszechnej, czyli wiernych, kompetentna władza terytorialna może ją zarządzić według wyżej wskazanego sposobu, przy użyciu formuł tymczasowo przez nią zatwierdzonych.

V. Zasięg języka ojczystego we Mszy św. (do art. 54 Konst.)

57. We Mszach śpiewanych albo czytanych, odprawianych z uczestnictwem ludu, kompetentna władza terytorialna kościelna może dopuścić język ojczysty po zbadaniu i zatwierdzeniu akt przez Stolicę Apostolską:

- a) przede wszystkim do głoszenia lekcji, epistoły i Ewangelii, jak również w modlitwie powszechnej czyli wiernych,
- b) stosownie zaś do warunków miejscowych, także w śpiewach Ordynarium mszalnego, a mianowicie: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus-Benedictus i Agnus Dei, jak również w antyfonach introitowych, ofiarowania i komunijnych, wreszcie w śpiewach między czytaniem,
- c) ponadto w aklamacjach, pozdrowieniach i dialogach — w formułach: Ecce Agnus Dei, Domine non sum dignus i Corpus Christi przy Komunii św. wiernych, a także w modlitwie Pańskiej z poprzedzającym ją upomnieniem i w embolizmie.

Mszały jednak, służące do użytku liturgicznego, oprócz przekładu powinny zawierać także tekst łaciński.

58. Jedyne do Stolicy Apostolskiej należy pozwalać na użycie języka ojczystego w innych częściach Mszy św., które śpiewa albo wygłasza sam celebrans.

59. Duszpasterze pilnie powinni czuwać nad tym, aby wierni, szczególnie zaś członkowie świeckich stowarzyszeń religijnych, umieli wspólnie recytować lub śpiewać — także po łacinie — części Ordynarium mszalnego, które do nich należą, zwłaszcza przy użyciu prostych melodii.

VI. Pozwolenie ponownego przyjęcia Komunii św. w tym samym dniu (do art. 55 Konst.)

60. Wierni, którzy we Mszy wigilii paschalnej i we Mszy nocnej Narodzenia Pańskiego (pasterka) byli u Komunii św. mogą ponownie przystąpić do niej w drugiej Mszy wielkanocnej i w jednej ze Mszy odprawianych w dniu Bożego Narodzenia.

Rozdział III

POZOSTAŁE SAKRAMENTY I SAKRAMENTALIA

I. Teksty, które mogą być wypowiedzane w języku ojczystym (do art. 63 Konst.)

61. Kompetentna władza terytorialna może dopuścić język ojczysty, po zbadaniu i zatwierdzeniu akt przez Stolicę Apostolską:

- a) w obrzędach Chrztu św., Bierzmowania, Pokuty, Namaszczenia chorych i Małżeństwa, nie wyłączając nawet formuły istotnej: podobnie przy udzielaniu Komunii św.;
- b) w udzielaniu święceń: w przemowach na początku każdego święcenia i konsekracji, a także w egzaminie elekta przy konsekracji biskupiej, jak również w upomnieniach;
- c) w sakramentaliach;
- d) w obrzędach pogrzebowych.

Tam jednak, gdzie byłoby wskazane szersze użycie języka ojczystego, należy zachować przepis art. 40 Konst.

II. Opuszczenia w uzupełniającym obrzędzie chrzcielnym (do art. 69 Konst.) (do art. 69 Konst.)

62. W obrzędzie, uzupełniającym opuszczenia przy chrzcie dziecka, który Rytuał rzymski podaje w tyt. II r. 5, należy opuszczać egzorcyzmy wymienione pod n. 6 (Exi ab eo), 10 (Exorcizo te immunde spiritus — Ergo, maledicte diabole) i w n. 15 (Exorcizo te, omnis spiritus).

63. W obrzędzie uzupełniającym opuszczenia przy chrzcie dorosłych, a znajdującym się w Rytuale rzymskim w tyt. II r. 6 należy opuścić egzorcyzmy wymienione w nn. 5 (Exi ab eo), 15 (Ergo, maledicte diabole), 17 (Audi, maledicte satana), 19 (Exorcizo te — Ergo, maledicte diabole), 21 (Ergo, maledicte diabole), 23 (Ergo, maledicte diabole), 25 (Exorcizo te — Ergo, maledicte diabole), 31 (Nec te latet) i 35 (Exi, immunde spiritus.)

III. Bierzmowanie (do art. 71 Konst.)

64. Jeżeli bierzmowanie odbywa się podczas Mszy św., wypada aby ją celebrował biskup udzielający tego sakramentu w szatach mszalnych.

Mszę, podczas której udziela się bierzmowania, można odprawić o Duchu Świętym, jako wotywę 2 kl.

65. Chwalebne jest i pożądane, aby przystępujący do sakramentu bierzmowania ponawiali przyrzeczenia chrztu św.; powinno się to uczynić po Ewangelii i homilii, o ile nie było dokonane przed Mszą św.

66. Jeżeli Mszę św. odprawia inny celebrans, wypada, aby biskup ubrany był w przepisane dla sakramentu bierzmowania szaty, które mogą być koloru Mszy św., albo też białe. Biskup wygłasza homilię, celebrans zaś odprawia Mszę św. w dalszym ciągu dopiero po udzieleniu Bierzmowania.

67. Bierzmowania udziela się według obrzędu opisanego w Pontyfikale rzymskim; ale na słowa *In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti*, następujące po formule *Signo te*, czyni się tylko jeden znak krzyża.

IV. Obrzęd ciągły namaszczenia chorych i wiatyku (do art. 74 Konst.)

68. Gdy namaszczenia chorych i wiatyku razem się udziela jeżeli w rytuale partykularnym nie ma jeszcze rytu ciągłego, tak należy go

ułożyć: po pokropieniu wodą święconą przy wejściu — z modlitwami zaczerpniętymi z obrzędu namaszczenia — kapłan w razie potrzeby słucha spowiedzi chorego, potem udziela mu namaszczenia, a w końcu podaje wiatyk, opuszczając pokropienie wodą święconą z jej formułami, Confiteor i modlitwą absolucyjną. Jeżeli zaś udziela się wtedy także błogosławieństwa apostołskiego z odpustem zupełnym na godzinę śmierci, należy to uczynić bezpośrednio przed namaszczeniem, opuszczając pokropienie z jego formułami, Confiteor i modlitwą absolucyjną.

V. Wkładanie rąk przy konsekracji biskupiej (do art. 76 Konst.)

69. Przy konsekracji biskupiej włożenia rąk mogą dokonać wszyscy obecni biskupi w ubiorze chórowym. Słowa jednak Accipe Spiritum Sanctum wypowiadają tylko biskup konsekurator i dwóch biskupów współkonsekratorów.

VI. Obrzęd małżeństwa (do art. 78 Konst.)

70. Małżeństwo, wyjąwszy słuszny powód, powinno być zawierane podczas Mszy św. po Ewangelii i homilii, której nigdy nie należy opuszczać.

71. Ilekroć małżeństwo zawiera się podczas Mszy św., zawsze należy odprawić Mszę wotywną za nowożeńców, nawet w czasie zakazanym, albo przynajmniej bierze się z niej wspomnienie, stosownie do przepisów.

72. O ile to możliwe, Mszę powinien odprawić proboszcz albo delegowany przez niego kapłan, który asystuje przy zawieraniu małżeństwa; jeżeli asystuje inny kapłan, celebrans Mszę św. odprawia w dalszym ciągu dopiero po skończonych obrzędach małżeństwa.

Kapłan zaś, który tylko asystuje przy zawieraniu małżeństwa, ale Mszy św. nie odprawia, ubiera się w komżę i stulę białą, albo — według zwyczajów miejscowych — także w kapę białą i powinien wygłosić homilię; błogosławieństwo jednak po Pater noster i przed modlitwą Placeat zawsze powinien dawać kapłan odprawiający Mszę św.

73. Błogosławieństwa małżeńskiego podczas Mszy św. należy udzielać zawsze, nawet w czasie zakazanym, chociażby jedno z małżonków lub nawet oboje ponownie wstępowali w związki małżeńskie.

74. Przy zawieraniu małżeństwa poza Mszą św.:

- a) na początku obrzędu, stosownie do pisma Apostołskiego Sacram Liturgiam n. V, należy dać krótkie upomnienie, które jednak nie jest homilią, lecz tylko prostym wprowadzeniem do zawarcia małżeństwa (por. Konst. art. 35, 3); przemówienie zaś czyli homilię, mającą za punkt wyjścia tekst święty (por. Konst. art. 52) powinno się wygłosić po przeczytaniu epistoły i Ewangelii ze Mszy za nowożeńców, wobec tego porządek całego obrzędu będzie następujący: krótkie upomnienie, odczytanie epistoły i Ewangelii w języku ojczystym, homilia, zawarcie małżeństwa, błogosławieństwo małżeńskie.
- b) Zamiast odczytania epistoły i Ewangelii ze Mszy za nowożeńców, z braku tekstu zatwierdzonego przez kompetentną władzę kościelną, wolno tymczasowo posługiwać się tekstem zatwierdzonym przez miejscowego ordynariusza.
- c) Nic nie stoi na przeszkodzie, aby między epistołą a Ewangelią był śpiew. Podobnie zaleca się bardzo — po dokonaniu obrzędu małżeństwa, ale przed błogosławieństwem małżeńskim — modlitwę wier-

nych według formuły zatwierdzonej przez miejscowego ordynariusza. W tej modlitwie mają być także modły za nowożeńców.

- d) Na końcu zawsze udziela się nowożeńcom błogosławieństwa nawet w czasie zakazanym i nawet, jeżeli jedno czy też oboje wstępują w nowe związki; tego błogosławieństwa udziela się według formuły rytuału rzymskiego tyt. VIII. r. 3, chyba że w rytuałach partykularnych przewidziane jest inne błogosławieństwo.

75. Jeżeli małżeństwo zawiera się w czasie zakazanym, proboszcz powinien upomnieć nowożeńców, żeby zwracali uwagę na szczególny charakter danego okresu liturgicznego.

VII. Sakramentalia (do art. 79 Konst.)

76. Przy poświęcaniu świec 2 lutego i popiołu na początku Wielkiego Postu można się ograniczyć do jednej tylko z modlitw, które znajdują się w mszale rzymskim przy tych poświęceniach.

77. Zastrzeżonych dotychczas poświęceń, które znajdują się w Rytuale rzymskim tyt. IX, r. 9, 10 i 11, może dokonywać każdy kapłan; wyjątek stanowią: poświęcenie dzwonu do użytku kościoła poświęconego albo kaplicy (r. 9 n. 11), kamienia węgielnego pod budowę kościoła (r. 9 n. 17), nowego kościoła i kaplicy publicznej (r. 9 n. 17), antimensium (r. 9 n. 21), nowego cmentarza (r. 9 n. 22), błogosławieństwa i poświęcenia papieskie (r. 10 nn. 1-3), jak również poświęcenie i erekcja stacji Drogi Krzyżowej (r. 11 n. 1), zastrzeżone biskupom.

Rozdział IV.

MODLITWA BREWIARZOWA

I. Modlitwa brewiarzowa zobowiązanych do chóru (do art. 95 Konst.)

78. Dopóki nie będzie przeprowadzona reforma modlitwy brewiarzowej:

- a) wspólnoty kanoników, mnichów i mniszek oraz innych zakonników czy zakonnic, na mocy prawa lub konstytucji zobowiązanych do modlitwy chórowej, mają obowiązek codziennie — poza Mszą konwentualną — odprawiać w chórze modlitwę brewiarzową w całości.

Poszczególni zaś członkowie tych wspólnot, mający święcenia wyższe lub złożone śluby uroczyste, wyjąwszy konwersów, chociaż byliby zwolnieni od uczestnictwa w chórze, powinni codziennie pojedynczo odmówić te godziny kanoniczne, których nie odprawiają w chórze.

- b) Kapituły katedralne i kolegiackie, oprócz Mszy konwentualnej, mają odprawiać w chórze tę część modlitwy brewiarzowej, które im są wyznaczone przez prawo ogólne albo partykularne.

Poszczególni zaś członkowie tych kapituł, oprócz godzin kanonicznych, obowiązujących wszystkich duchownych wyższych święceń (por. Konst. art. 96 i 89), mają pojedynczo odmawiać te godziny, które odprawia ich kapituła.

- c) W krajach zaś misyjnych, przy zachowaniu chórowych przepisów zakonnych lub kapitułnych, wydanych przez prawo, członkowie zakonnicy albo kapitułni, którzy z powodu zajęć duszpasterskich nie są obecni w chórze, na mocy zezwolenia miejscowego ordynariusza — nie zaś wikariusza generalnego lub delegata — mogą korzystać z ułatwienia, wymienionego w Piśmie Apostolskim Sacram Liturgiam n. VI.

II. Władza dyspensowania od brewiarza, albo zamiany (do art. 97 Konst.)

79. Udzielona wszystkim ordynariuszom władza zwalniania od brewiarza — cz to w całości, czy też częściowo — w poszczególnych wypadkach i dla słusznego powodu, albo też zamieniania brewiarza, rozciąga się także na wyższych przełożonych zakonów klerykalnych nie wyjętych, albo wspólnot duchownych bez ślubów.

III. O oficjach mniejszych (do art. 98 Konst.)

80. Jeżeli oficjum nie składa się z psalmów, czytań, hymnów, modlitw i nie ma pewnego związku z godzinami dnia jak również z okresami liturgicznymi, nie można go uważać za oficjum małe.

81. Do odprawiania publicznej modlitwy Kościoła na razie można używać oficjów małych, które dotychczas prawnie były zatwierdzone, byleby ich układ odpowiadał wymaganiom wymienionym w poprzednim numerze.

Nowych zaś oficjów małych do publicznej modlitwy Kościoła, można używać wtedy, gdy je zatwierdzi Stolica Apostolska.

82. Przekład tekstu małego oficjum na język ojczysty, w celu odprawiania publicznej modlitwy Kościoła, musi być zatwierdzony przez kompetentną terytorialną władzę kościelną po zbadaniu i potwierdzeniu akt przez Stolicę Apostolską.

83. Kompetentną władzą, która może udzielać pozwolenia na odmawianie małego oficjum w języku ojczystym dla zobowiązanych do niego na mocy konstytucji, albo dyspensowa — od obowiązku odmawiania go czy też je zmieniać — dla każdego z tych podwładnych jest ordynariusz albo też wyższy przełożony.

IV. Wspólne odmawianie brewiarza lub małego oficjum przez członków instytutów dążących do doskonałości (do art. 99 Konst.)

84. Obowiązek odprawiania wspólnie brewiarza albo jakiegoś oficjum małego, albo ich części, nałożony członkom instytutów dążących do doskonałości przez ich konstytucje, nie odbiera możliwości opuszczenia prymy, a z pozostałych godzin mniejszych wybierania tej, która bardziej odpowiada danej porze dnia (por. Pismo Apostolskie Sacram Liturgiám n. VI.)

V. Język przy odprawianiu brewiarza (do art. 101 Konst.)

85. Przy odprawianiu brewiarza w chórze duchowni są obowiązani używać języka łacińskiego.

86. Nadana ordynariuszowi władza pozwalania na używanie języka ojczystego — w poszczególnych wypadkach — tym duchownym, dla których posługiwanie się językiem łacińskim stanowi poważną przeszkodę do należytego odprawiania oficjum, rozciąga się także na wyższych przełożonych zakonów klerykalnych nie wyjętych i stowarzyszeń klerykalnych, żyjących wspólnie bez ślubów.

87. Poważną przeszkodę, wymaganą do wyżej wymienionego pozwolenia, powinno się oceniać uwzględniając stan fizyczny, moralny, intelektualny i duchowy proszącego. Jedynym jednak celem takiego pozwolenia jest, aby odmawianie brewiarza stało się łatwiejsze i pobożniejsze, co w niczym nie osłabia ciężącego na kapłanie w obrządku łacińskim obowiązku, aby starał się o przyswojenie sobie języka łacińskiego.

88. Tłumaczenie brewiarza na język łaciński w obrządku innym aniżeli rzymski, ma być przygotowane i zatwierdzone przez odnośnych ordynariuszów tego właśnie języka, przy użyciu jednak dla części wspólnych obydwom obrządkom takiego przekładu, który zatwierdziła władza terytorialna i który następnie należy przedstawić Stolicy Apostolskiej do potwierdzenia.

89. Breviarze, których mają używać duchowni, otrzymujący pozwolenie na użycie języka ojczystego w odprawianiu oficjum, stosownie do art. 101 § 1 Konst., oprócz przekładu muszą zawierać także tekst łaciński.

Rozdział V.

BUDOWA KOŚCIOŁÓW I OLTARZY

W SPOSÓB UŁATWIAJĄCY CZYNNE UCZESTNICTWO WIERNYCH

I. O układzie kościołów.

90. Przy budowie nowych kościołów, przy restauracji kościołów albo też ich przystosowaniu usilnie należy zabiegać, aby się one nadawały do odprawiania czynności świętych, stosownie do ich natury i do osiągnięcia czynnego uczestnictwa wiernych (por. Konst. art. 124).

II. Ołtarz wielki.

91. Pożądane jest wystawienie ołtarza wielkiego w takim oddaleniu od ściany, aby go łatwo można było obejść i aby celebra mogła się odbywać twarzą do ludu; w świątyni zaś ołtarz powinien zająć takie miejsce, aby rzeczywiście stanowił ośrodek na którym samorzutnie skupia się uwagę całego zgromadzenia wiernych.

W wyborze materiału, z którego ma być zbudowany ołtarz i jego wyposażenie, należy zachować przepisy prawne.

Prezbiterium wokół ołtarza powinno być tak obszerne, aby obrzędy święte łatwo można spełniać.

III. Siedzenia celebransa i asysty.

92. Siedzenia dla celebransa i asysty, stosownie do rozkładu poszczególnych kościołów, tak mają być umieszczone, aby wierni dobrze mogli je widzieć i aby było widać, że celebrans rzeczywiście przewodniczy całemu zgromadzeniu.

Jeżeli jednak siedzenie będzie ustawione za ołtarzem, nie należy mu nadawać wyglądu tronu, gdyż to przysługuje tylko biskupowi.

IV. Ołtarze boczne.

93. Ołtarzy bocznych powinno być niewiele, a nawet, jeżeli charakter budynku na to pozwala, bardzo jest wskazane umieszczenie ich w kaplicach, w jakiś sposób oddzielonych od głównej nawy kościoła.

V. Zdobienie ołtarzy.

94. Krzyż i świeczniki potrzebne na ołtarzu przy poszczególnych czynnościach liturgicznych, można ustawić także obok ołtarza, za zgodą miejscowego ordynariusza.

VI. Przechowywanie Najświętszego Sakramentu.

95. Najświętszy Sakrament należy przechowywać w mocnym i nieusuwalnym tabernakulum, umieszczonym na środku ołtarza wielkiego,

lub też bocznego, byleby na prawdę był piękny; albo — stosownie do uprawnionych zwyczajów, które w poszczególnych wypadkach zatwierdza ordynariusz — także w innej części kościoła, naprawdę dostojnej i bogato ozdobionej.

Wolno odprawiać Mszę św. twarzą do ludu, nawet jeżeli na ołtarzu jest tabernakulum, byleby ono było małe ale odpowiednie.

VII. Ambona.

96. Pożądana jest ambona — mogą być dwie — do wygłaszania czytań świętych, należy ją tak ustawić aby osobę czytającego można było dobrze widzieć i słyszeć.

VIII. Pomieszczenie chóru i organów.

97. Miejsce dla chóru i organów tak należy urządzić, aby było wiadać, że śpiewacy i organista stanowią część zgromadzenia wiernych i aby oni w należyty sposób mogli spełniać swoje funkcje liturgiczne

IX. Miejsca dla wiernych.

98. Miejsca dla wiernych powinno się urządzić ze szczególną troskliwością, aby oni zarówno wzrokiem jak i duchem mogli należycie uczestniczyć w świętych obchodach. Wskazane jest przygotowanie dla nich ławek, krzeseł, jednak zwyczaj rezerwowania miejsc siedzących dla niektórych osób prywatnych trzeba usunąć, stosownie do art. 32 Konstytucji.

Należy się również postarać, aby celebbransa i jego asystę wierni mogli nie tylko widzieć, lecz także swobodnie słyszeć przy użyciu dzisiejszych wynalazków technicznych.

X. Chrzcielnica.

99. Przy wznoszeniu i zdobieniu chrzcielnicy należy zabiegać o to, aby jasno widniała godność sakramentu chrztu św., a miejsce nadawało się do obchodów wspólnych (por. art. 27 Konst.)

*

*

*

Niniejszym Instrukcję, przygotowaną przez Radę dla wykonywania Konstytucji o Liturgii świętej z polecenia Ojca św. Pawła VI, kardynał Jakub Lercaro, przewodniczący tejże Rady, przedstawił Jego Świątobliwości. Po starannym jej rozważeniu przy pomocy członków wyżej wspomnianej Rady i Świętej Kongregacji Obrzędów, na audiencji dn. 26 września 1964 r. udzielonej kardynałowi Arkadiuszowi Marii Larraona, prefektowi Świętej Kongregacji Obrzędów, Ojciec Święty Instrukcję w całości przyjął, powagą swoją zatwierdził i rozkazał ogłosić, że dnia 7 marca 1965 r. od pierwszej niedzieli Wielkiego Postu, wszyscy, których ona dotyczy powinni ją starannie zachowywać. Z wykluczeniem wszystkiego, co byłoby jej przeciwne.

Rzym, 26 września 1964 r.

Jakub Kardynał Lercaro
Abp Bolonii, Przewodniczący Rady
dla wykonywania Konstytucji
o Liturgii

Arkadiusz M. Kard. Larraona
Prefekt Św. Kongregacji Obrzędów
† Henryk Dante,
Abp tyt. Sekretarz Kongr.

Biskup Gorzowski

PRZESUNIĘCIA PERSONALNE

Nominacje na administratora otrzymali:

Ks. Koryl Edward w Ostrowicach

Ks. Rumanowski Franciszek z Ostrowic w Łęgowie Sulechowskim

Przesunięcia wśród wikariuszy

Ks. Hrynkiewicz Jan z Łęgowa Sulechowskiego do Połczyna Zdroju z rezydencją w Redle

Ks. Kołodziej Eryk z Połczyna Zdroju do Jędrzejewa

Ks. Michalak Kazimierz z Wałcza do Kamienia Pom.

Ks. Pikulik Gracjan z Gryfina do Mirosławca

Ks. Szałach Jan z Kamienia Pom. do Gryfina

Ks. Klein Alojzy T.Chr. z Tetynia do Golczewa

Ks. Thor Adam T.Chr. z Golczewa do Dobrzan

Ks. Walter Zbigniew M.S. — mianowany katechetą w Kuźnicy Czarnk.

Zwolnienia

Ks. Tarczyński Ignacy z Mirosławca

Ks. Kołodziej Michał T.Chr. z Poczernina i z diecezji

Ks. Jakubiec Marian M.S. z Kuźnicy Czarnkowskiej i z diecezji

Dział niurzędowy

Z PERSPEKTYWY XX LAT

Ks. dr Józef Michalski

Oficjał Sądu Biskupiego

Kuria Biskupia Ziemi Lubuskiej i Pomorza Zachodniego w Gorzowie Wlkp. w latach 1945—1965 r.

c.d. z nr lutego

Zastaję tu duchowieństwo, ożywione najlepszym duchem Bożym, wierne Kościołowi, oddane Ojcu św., miłujące Ojczyznę swoją, zdzierające swoje siły na posługiwaniu wiernym". Przed objęciem diecezji pierwszy Administrator Apostolski tych Ziemi, jak to mówił, uspakajał go tymi słowy: „nabierz odwagi, idź a nie bój się, bo zastaniesz tam złoty lud, wrośnięty w Chrystusa wszystkimi nerwami i żyłami, lud gotowy na wszystko w obronie wiary”.

Biskup Teodor Bensch był człowiekiem głębokiej i pełnej prostoty wiary i pobożności. Odznaczał się niepospolitymi zaletami ducha, wśród nich wielką dobrocią, która w krótkim czasie zjednała mu serca. Nie długo jednak cieszył się lud Pomorza Zachodniego i Ziemi Lubuskiej swoim arcybiskupem. Umarł zanim zdołał poznać diecezję dnia 7 stycznia 1958 r. w Szczecinie, gdzie padł w wielkim trudzie, nie szczędząc

sił, zostawiając po sobie wielki żal i jasną pamięć. Spoczął jako ten pierwszy ślad pszenicznego zasiewu religijnej kultury ojczystej na Ziemiach Odzyskanych, w podziemiach katedry gorzowskiej przy samym jej wejściu.

Gdy niespodziewana śmierć Ks. Biskupa Teodora Benscha osierociła diecezję gorzowską, grono Konsultorów powierzyło rządy kościelne Ks. Prałatowi Dr Józefowi Michalskiemu, Oficjałowi Sądu Duchownego, jako Wikariuszowi Kapitulnemu, który po powiadomieniu Prymasa Polski Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego, złożeniu wyznania wiary i przysięgi objął urządowanie.

Wielkie wydarzenie i pełne entuzjazmu przeżywała znowu diecezja gorzowska, gdy przybył do Gorzowa nowomianowany przez Stolicę Apostolską, Biskup Ks. Dr Wilhelm Pluta, syn polskiej krainy, twardej ziemi śląskiej. Konsekracji dokonał Ks. Prymas Kard. Wyszyński w dniu 7 września 1958 r. Nominację Ojca św. Piusa XII odczytał z ambony, przed rozpoczęciem uroczystej ceremonii, Ks. Infułat Dr Bolesław Filipiak, audytor Roty Rzymskiej. W dniu ingresu, jak i konsekracji, diecezja gorzowska żyła w radosnym podnieceniu uczestnicząc w przeżyciu związanym z pierwszym tego rodzaju uroczystością w historii starego grodu gorzowskiego. Katedra gorzowska wypełniona była po brzegi.

Nowy biskup w swym pierwszym orędziu skierowanym do mieszkańców Pomorza Zachodniego i Ziemi Lubuskiej, zawołał najpierw za św. Pawłem: „Noszę was w sercu swoim”. Potem przedstawiając program swego działania powiedział: „Idę, abym w swym działaniu kapłańskim przyczyniał się do umocnienia upragnionej jedności Narodu w ramionach św. Matki Kościoła. Kornie chyłę czoła przed moimi poprzednikami, Rządami dusz, i z rozrzewnieniem o nich wspominam... i nie na ostatku, Bóg zapłać Ks. Prałatowi Dr Józefowi Michalskiemu za słowa serdecznego powitania i za ciężki trud rządzenia tą Ziemią przez ostatnie miesiące”.

Odtąd Ks. Biskup Dr Wilhelm Pluta przewodzi diecezji gorzowskiej. Z godną podziwu sprawnością rozpoczął wizytować wszystkie parafie. Nie pozostał sam, aby nie ustał w siłach, aby mu nie zabrakło zdrowia, bo żniwo olbrzymie, rozległe. Stolica Apostolska obmyśliła pomoc i wkrótce zostało wykonsekwrowanych jeszcze dwóch biskupów sufraganów dla Ziemi Gorzowskiej. Pomocnikami tymi są: Ks. Biskup Dr Jerzy Stroba i Ks. Biskup Mgr Ignacy Jeż. Biskupi ci, pełni Bożej gorliwości w warunkach niekiedy jeszcze misyjnych razem z Biskupem Ordynariuszem przemierzają rozległe tereny Pomorza Zachodniego i Ziemi Lubuskiej, jak długa i szeroka, z posługą duszpasterską, dla umęczonych ludzi, by wspaniała była chwała Boża.

Z okazji tych wizytacji pasterskich uważnym spojrzeniem obejmują, domy swych diecezjan, odgadują ich życie poświęcone pracy i odbudowie życia polskiego na Ziemiach Odzyskanych i cieszą się, że lud ten idzie zawsze ze śpiewem na ustach. Świadomi już są, że Polacy ze wszystkich ziem polskich tu zgromadzeni, pracują w zgodzie i bratniej miłości. Największą bowiem troską Biskupów tych ziem, jest zdrowie duchowe Narodu Polskiego, potrzeby tego polskiego ludu osiadłego na zachodnich rubieżach Polski. Chodzi przecież zawsze o podźwignięcie serca i ducha tego ludu, by mężnie trwał na praojcowskich zagrodach, jednocząc go dokoła Chrystusa, by Polsce zapewnić świetlaną przyszłość na tych ziemiach.

W tym celu Ks. Biskup Ordynariusz Dr Wilhelm Pluta w dniu 9 września 1962 r. dokonał uroczystości konsekracji katedry gorzowskiej,

wobec 12 członków Diecezjalnej Rady Knosultorów w uroczystych strojach, duchowieństwa i licznej rzeszy wiernych.

Księża Biskupi bezustannie wskazują ludowi na Boga jako drogę do szczęścia, która pełna jest niewygód i umęczenia. Uczą kochać obowiązek i spełniać go poważnie i radośnie.

Dziś, kiedy już dwadzieścia pokoleń dzieci kraj ten nazywa ziemią swego urodzenia, nie będzie zbyt śmiałością jeśli powiemy, że chyba Bóg wybrał dla Narodu Polskiego to miejsce. Teraz już wolno nam spokojnie patrzeć w przyszłość, wolno nam ufać, że losy nasze ułożą będą nie tylko dyplomaci, ale także miłosierny i sprawiedliwy Bóg, który przecież już wiele razy przekreślał ambitne plany możnych tego świata.

Dla najbardziej oczywistego podkreślenia jaki jest owoc trudu i umęczenia wszystkich, którzy tu pracowali przez 20 lat, niechaj posłuży następujące zestawienie:

Przed ustanowieniem Administracji Apostolskiej w Gorzowie aż do ukończenia wojny w 1945 r., ogólnie pracowało 220 kapłanów, (138 na terenie niezależnej Prałatury Pilskiej, 38 na terenie części diecezji wrocławskiej, podlegającej po wojnie Administratorowi Apostolskiemu w Gorzowie i 44 na terenie części diecezji berlińskiej, podlegającej temu Administratorowi Apostolskiemu). Pozostało razem 18 kapłanów, którzy nadal pracowali pod przewodnictwem Ks. Administratora Apostolskiego. Do 1. I. 1949 r. pracowało już na terenie Administracji Apostolskiej gorzowskiej 389 kapłanów. Po 20 latach pracuje ich 949 i pełni są zapału duszpasterskiego, w warunkach niekiedy bardzo trudnych, i prawie mi-sy-nych.

Przed ustanowieniem Administracji Apostolskiej, kościołów i kaplic, aż do ukończenia wojny w 1945 r. było 243 (na terenie Prałatury Pilskiej 160, części diecezji wrocławskiej 52, części diecezji berlińskiej 31). Do 1. I. 1949 r. było ich już 1,230, obecnie jest na terenie diecezji gorzowskiej 1,410 kościołów i 158 kaplic.

Przed ustanowieniem Administracji Apostolskiej do końca wojny w 1945 r. było 145 parafii katolickich (87 na terenie Prałatury Piskiej, 27 na terenie części diecezji wrocławskiej i 31 na terenie części diecezji berlińskiej). Do 1. I. 1949 r. było ich 486 razem z placówkami duszpasterskimi.

Przed ustanowieniem Administracji Apostolskiej do końca wojny 1945 r. było 16 dekanatów (8 na terenie Prałatury Pilskiej, 4 na terenie części diecezji wrocławskiej i 4 na terenie części diecezji berlińskiej). Do 1. I. 1949 r. było ich 27, obecnie jest 37 dekanatów.

Przed ustanowieniem Administracji Apostolskiej do końca wojny 1945 r. było 197.222 katolików (135.903 na terenie Prałatury Pilskiej, 32.829 na terenie części diecezji wrocławskiej i 28.490 na terenie części diecezji berlińskiej). Do 1. I. 1949 r. było ich 1.268.672 a obecnie jest ich około 2.200.000). Liczba ta stale jeszcze wzrasta*).

*) Freie Prälatur Scheidemühl, Scheidemühl 1940, 1942;

Schematismus des Bistums Berlin für das Jahr 1940, Berlin Bischöftliches Ordinariat;

Handbuch des Erzbistums Breslau für das Jahr 1942, Breslau Erzbischöftliches Ordinariat;

Z Kroniki Diecezji

28. XI. 1964 r. — Szczecin. J.E.Ks. Biskup Jerzy Stroba udzielił sakramentu bierzmowania w parafii p.w. św. Józefa w Szczecinie.
 29. XI. — Szczecin, J.E.Ks. Biskup Jerzy Stroba udzielił sakramentu bierzmowania w parafii p.w. św. Krzyża w Szczecinie.
 6. XII. — Siedlisko. J.E.Ks. Biskup Jerzy Stroba udzielił sakramentu bierzmowania w parafii p.w. N.S.J. w Siedlisku Czarnkowskim.
— Słupsk. — J.E.Ks. Biskup Ignacy Jeż udzielił sakramentu bierzmowania w parafii p.w. św. Ottona w Słupsku.
 8. XII. — Międzyrzecz. J.E.Ks. Biskup Jerzy Stroba poświęcił boczny ołtarz, wzniesiony ku czci Pięciu Braci Męczenników Międzyrzeckich, patronów gorzowskiej diecezji, oraz odprawił Mszę św. Pontyfikalną.
— Gorzów Wlkp. J.E.Ks. Biskup Ignacy Jeż udzielił sakramentu bierzmowania w parafii p.w. Chrystusa Króla w Gorzowie, a w godzinach wieczornych odprawił Mszę św. pontyfikalną w katedrze.
 12. XII. — Gorzów. Do Gorzowa powrócił z III Sesji Soboru Watykańskiego II J.E.Ks. Biskup Wilhelm Pluta, Ordynariusz Diecezji. W domu biskupim powitał Ojca Soboru w imieniu własnym i J.E.Ks. Bpa Ignacego Jeża, oraz zebranych księży i siostr, J.E.Ks. Biskup Jerzy Stroba.
— Szczecin. J.E.Ks. Biskup Ignacy Jeż udzielił sakramentu bierzmowania w parafii p.w. Najśw. Zbawiciela w Szczecinie.
 13. XII. — Police. J.E.Ks. Biskup Jerzy Stroba dokonał poświęcenia organów w parafii p.w. Niep. Pocz. N.M.P. w Policach. W godzinach popołudniowych Ks. Biskup udzielił sakramentu bierzmowania w parafii św. Rodziny w Szczecinie.
 13. XII. 64 — Gorzów. Wierni parafii katedralnej wysłuchali po Mszy św. wieczornej konferencji J.E.Ks. Biskupa Wilhelma Pluty na temat III Sesji Soboru oraz odbytej pielgrzymki do Ziemi świętej.
 - *16./18. XII. — Warszawa. J.E.Ks. Biskup Wilhelm Pluta oraz Księża Biskupi Sufragani uczestniczyli w konferencji Episkopatu w Warszawie.
 20. XII. — Słubice. J.E.Ks. Biskup Ignacy Jeż uczestniczył w uroczystościach jubileuszowych 25-lecia kapłaństwa Ks. Dziekana Joachima Kowalskiego ze Słubic.
 24. XII. — Tradycyjną „Pasterkę” odprawili Ich Ekscelencje: Ks. Bp Wilhelm Pluta w katedrze gorzowskiej, Ks. Bp Jerzy Stroba w Zielonej Górze a Ks. Biskup Ignacy Jeż w Szczecinie.
 - 29/30. XII. — Warszawa. J.E.Ks. Biskup Ignacy Jeż przewodniczył ogólnopolskiej konferencji duszpasterzy młodzieży męskiej w Warszawie.
3. I. 1965 r.
- Siedlnica — konsekracja dzwonu w parafii oraz poświęcenie organów w kościele filialnym, w Jędrzychowicach — przez Ks. Bpa I. Jeża.
- Stargard — poświęcenie organów w kościele parafialnym p.w. M. Eońskiej Królowej Świata — przez Ks. Bpa W. Plutę Ordynariusza diecezji.

6. I.

Gorzów Wlkp. — w kościele katedralnym Msza św. pontyfikalna z kazaniem, celebrowana przez Ks. Bpa J. Strobę.

10. I.

Szczecin — godz. 17.00 — w kościele pw. Najśw. S. J. — godz. 19.00 — kościele pw. św. Rodziny kazanie soborowe wygłosił Ks. Bp Ordynariusz Ojciec Soboru.

11. I.

Paradyż — Seminarium Duchowne urządziło akademię z okazji imienin Ks. Bpa Ordynariusza, którą zaszczylicili Ich Ekselencje: Ks. Bp W. Pluta i Ks. Bp I. Jeż.

13. I.

Ugoczz — w ceremoniach pogrzebowych za spokój śp. Ks. proboszcza Stanisława Kamińskiego uczestniczył Ks. Bp. Ignacy Jeż.

20. I.

Zakopane — w dniach skupienia dla referentów duszpasterskich, wzięli udział Ks. Bp W. Pluta i Ks. Bp Jerzy Stroba.

27. I.

Warszawa — Księża Biskupi wzięli udział w Konferencji Episkopatu.

31. I.

Słupsk — w kościele p.w. NMP kazanie soborowe wygłosił Ks. Biskup Ordynariusz.

Dreżdenko — chór parafialny wykonał kolędy polskie. Adresatem kazania okolicznościowego Ks. Bpa Stroby byli wykonawcy oraz licznie zgromadzeni wierni.

Złoty Jubileusz kapłaństwa obchodzi:

Ks. Infułat Dr Karol Milik — 26. VII.

Jubileusz 25-lecia kapłaństwa w br. obchodzą

Ks. Dziekan Bańdo Edward T.S. — 17. II.

Ks. Duchatkiewicz Jerzy T.S. — 17. II.

Ks. Szymusik Henryk — 10. III.

Ks. Proboszcz Kwiatkowski Stefan — 31. III.

Ks. Proboszcz Rychlicki Jan — 31. III.

Ks. Proboszcz Wojnar Jan C.R. — 31. III.

Ks. Zoń Ignacy — 31. III.

Ks. Kowalski Tadeusz — 14. IV.

Ks. Proboszcz Brzeziński Mieczysław — 17. IV.

Ks. Proboszcz Koryl Edward — 23. IV.

Ks. Proboszcz Pawłowicz Józef — 23. IV.

Ks. Proboszcz Wowra Edward T.Chr. — 3. V.

Ks. Proboszcz Czapiewski Bronisław — 16. VI.

Ks. Proboszcz Medycki Alfons T.Chr. — 16. VI.

Ks. Proboszcz Myszczyński Tadeusz T.Chr. — 16. VI.

Ks. Proboszcz Pietrzyk Kazimierz T.S. — 16. VI.
 Ks. Proboszcz Rauer Antoni T.Chr. — 16. VI.
 Ks. Proboszcz Stójczyk Wiesław T.Chr. — 16. VI.
 Ks. Proboszcz Strzałkowski Stefan T.Chr. — 16. VI.
 Ks. Szyperski Jan T.Chr. — 16. VI.
 Ks. Włodarczyk Franciszek T.Chr. — 16. VI.
 Ks. Maryniak Wojciech — 7. VII.
 Ks. Proboszcz Kwilas Feliks — 8. VII.
 Ks. Proboszcz Cwięka Franciszek T.Chr. — 20. VII.
 Ks. Proboszcz Szczepny Wiktor T.Chr. — 21. VII.
 Ks. Proboszcz Bela Jacek — 21. XII.
 Ks. Proboszcz Haniewski Mieczysław — 15. XII.

Nekrolog

Świętej pamięci

Ks. Henryk Kowalczyk

Zmarł zaopatrzony sakramentami św. w dniu 5 grudnia 1964 r. w Warszawie. Pogrzeb odbył się w dniu 9. XII. br. w miejscowości rodzinnej — Jeżyska, Modłom żałobnym oraz ceremoniom przewodniczył delegat Kurii Biskupiej — ks. vice-dziekan Henryk Guzowski, proboszcz Łagowa Lub. Mowy żałobne wygłosili: Ks. prob. H. Fordon i Ks. prob. J. Tróściańczyk. Dekanat świebodziński reprezentowało siedmiu Księżów oraz kilkunasto osobowa delegacja wiernych z parafii Skąpe. Udział w pogrzebie wzięli okoliczni Księża Jeżysk oraz miejscowa ludność.

Zmarły żył skromnie. Pracował w duszpasterstwie gorliwie i sumiennie. Pelen optymizmu, dobrego humoru i chęci służenia bliźnim i Księżom kondekanalnym w ich pracach duszpasterskich. Pracował do ostatniej chwili, normalnie — tak, iż choroba i śmierć była dla wszystkich zaskoczeniem, nawet dla parafii Skąpe, w której sprawował urząd proboszcza od 1956 roku.

Zmarły, Ks. Henryk Kowalczyk był proboszczem w Kłodawie w latach 1953-1955, natomiast w latach 1949-53 w Krzeszycach. Od roku 1953 jest sędzią prosynodalnym, a następnie obrońcą węża małżeńskiego w Sądzie Biskupim w Gorzowie Wlkp.

Do diecezji gozrowskiej zostaje przyjęty w roku 1949. Święcenia kapłańskie przyjmuje w Warszawie w dniu 17. X. 1943 r. Studia teologiczne odbywa w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie, filozoficzne w Aleksandrii (Włochy), w latach: 1937 i 1938.

Do szkoły średniej uczęszcza w Zduńskiej Woli, gdzie zdobywa dyplom maturalny.

Urodził się w dniu 12 grudnia 1916 r. we wsi Łosiewice, pow. Węgrów, woj. warszawskie z rodziców: Aleksandra i Aleksandry z d. Nowak. Odszedł z diecezji, odszedł z parafii, aby w dniu 5 grudnia 1964 r. narodzić się dla Pana, nieba i wieczności, o którą walczył dla nieśmiertelnych dusz swoich wiernych i dla siebie.

R.i.p.

hasted.

Spis treści na m-c marzec 1965 r.

1. Akt oddania się Najśw. Maryi Pannie i Odpusty	49
2. Instrukcja o należytych wykonywaniu konstytucji o liturgii św.	50
3. Personalia	66
4. Z perspektywy 20 lat	67
5. Z kroniki Diecezji	69
6. Jubileusze w 1965 r.	71
7. Nekrologi	72

Za zezwoleniem Władzy Duchownej

Wydaje Kuria Biskupia w Gorzowie Wlkp.

Druk: Gorzowska Drukarnia Akcydensowa w Gorzowie Wlkp.

Zam. — 515 L-4 — Nakład 1.200